

Ympäristövaliokunta
Maaseutupoliittinen selonteko

Kuuleminen 21.4.2026

Suomen Kylät ry, Johanna Niilivuo

SUOMEN KYLÄT RY:

PIENESTÄ JA PAIKALLISESTA SYNTYY YHDESSÄ SUURTA JA VAIKUTTAVAA

- **4300** toiminnallista kylää, paikallisin valtakunnallinen verkosto
- **104** milj. €:n edestä vapaaehtoistyötä vuonna 2025 (5,2 milj. tuntia)
- Tietoa, tukea, koulutusta ja neuvontaa maaseudulla toteutuvan vapaaehtoistyön tueksi
- Kuntien, hyvinvointialueiden ja kylien yhteistyö, yhteisöllinen varautuminen ja kylävara, sujuvan maaseutuasumisen ja maaseutuyrittämisen mahdollistaminen ovat toimintamme ydintä.
- Kylätoiminnan ja paikallisen kehittämisen kattojärjestö, mm. maakunnalliset kyläyhdistykset ja Leader-ryhmät ovat jäseniämme.

Suomen Kylät
Finlands Byar

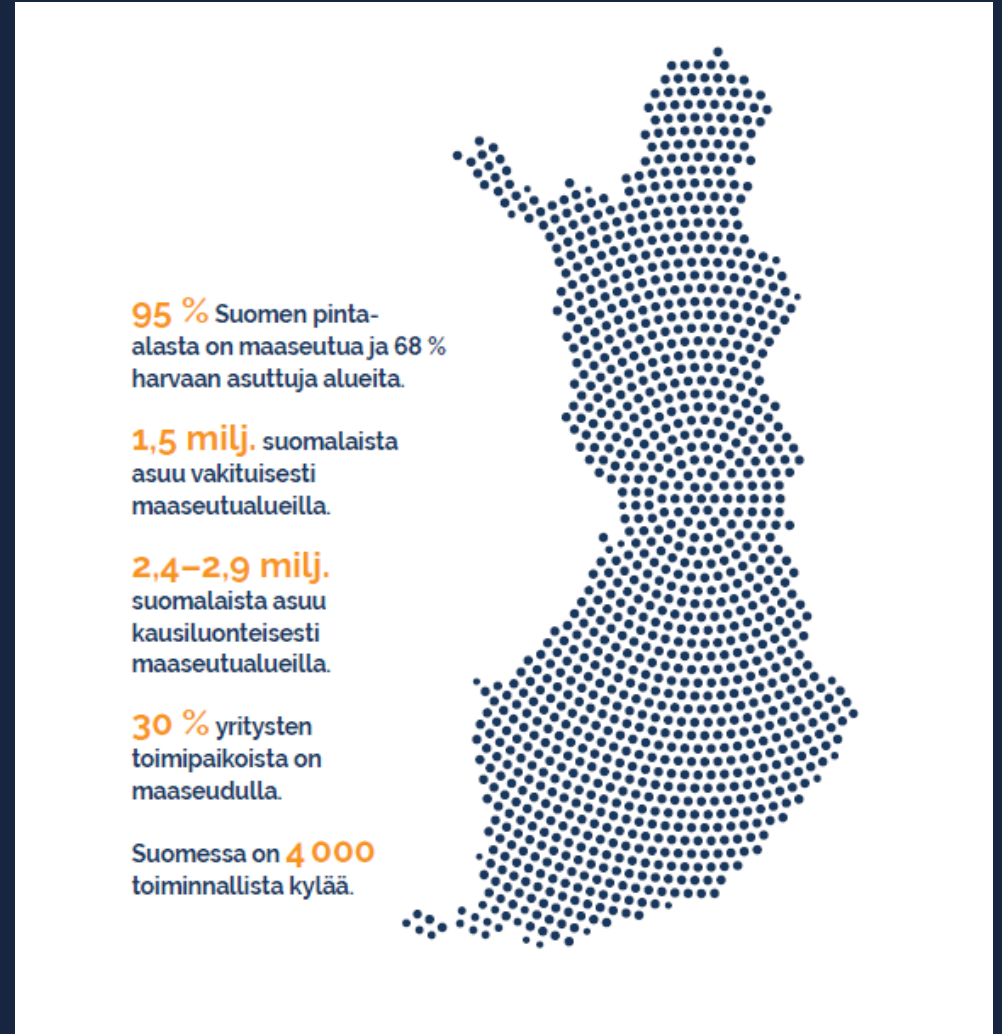
Yleisiä huomioita

Lähtökohtana maaseutujen merkitykset asumisen, sujuvan arjen ja maaseutuyrittämisen näkökulmista

Pidämme erinomaisena sitä, että selonteossa lähestytään maaseutuja ihmiskeskeisesti, eikä maaseutu ole selonteon sisällöissä vain alue tai resurssi.

Haluamme painottaa, että politiikkatoimin

- huolehditaan siitä, että yhteisölähtöisen toiminnan merkitys maaseudun elinvoimalle ja uudistumiselle sekä yhteiskunnan kokonaisturvallisuudelle ymmärretään
- paikallisyhteisöjen toimintaedellytykset turvataan
- maaseutuasuminen ja yrittäminen mahdollistetaan
- päätösten maaseutuvaikutusten arviointia vahvistetaan

Kylätoiminta on osa kestävyys siirtymän paikallista toimeenpanoa

Maaseutupoliittisessa selonteossa ja sen toimeenpanossa kylätoiminnan rooli ympäristötoimijana tulisi tunnustaa ja sitä tulisi tukea pitkäjänteisesti osana ilmasto-, luonto- ja aluerakenteellista politiikkaa.

Kylätoiminta perustuu paikallisiin tarpeisiin, vapaaehtoisuuteen ja yhteisöllisyyteen, ja se tukee kansallisia ilmasto-, luonto- ja hyvinvointitavoitteita käytännön tasolla

- Kyläyhdistykset ylläpitävät ja kehittävät luontoliikuntapaikkoja, kuten lähireittejä, latuja, laavuja, uimarantoja ja lähimetsiä
- Kylissä toteutetaan luonnonhoito- ja maisemanhoitotoimia, kuten perinnebiotooppien raivausta, vieraslajien torjuntaa, rantaympäristöjen kunnostusta ja kulttuuriympäristöjen hoitoa talkoovoimin
- Ilmastotyö näkyy kylissä arjen ratkaisuina: kylätalojen energiatehokkuuden parantamisena, yhteiskäyttötiloina ja -välineinä, lähiruoan suosimisena sekä yhteisöllisinä liikkumisratkaisuina

Tavoitteet ja suositukset

5.1 Tavoite: Ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta

Suositus 1: Varmistetaan kansalaisten ja alueellinen yhdenvertaisuus digitalisaatiotavoitteiden saavuttamiseksi

- Viestintäverkot ovat maaseudulla perusinfrastruktuuria sähkö- ja vesihuollon tavoin, mutta niiden kattavuudessa ja toimintavarmuudessa on yhä merkittäviä puutteita eri puolilla Suomea.
- Digitalisaatioon ja kehittyvään etätyömahdollisuuksiin liittyvä potentiaali voidaan hyödyntää vahvistamalla maaseutuasumisen edellytyksiä ja parantamalla digitaalista saavutettavuutta.

Em. viitaten **Suomen Kylät esittää, että toimenpiteisiin tehdään seuraava lisäys:**

- Luodaan Suomeen kansallinen etätyöstrategia. Etätyöstrategia sisältää mm. verotuksellisia, infraan, etäjohtamiseen ja taitojen kehittämiseen sekä yhteisöllisiin etätyötiloihin liittyviä näkökulmia.

5.1 Tavoite: Ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta

Suositus 2: Vahvistetaan kestävän liikkumisen, liikenteen ja logistiikan edellytykset maaseutumaisilla alueilla

- Saavutettavuus ja toimivat liikenneyhteydet ovat maaseudun elinvoiman perusta, mutta pitkät etäisyydet ja rajalliset joukkoliikennematkat edellyttävät maaseudun erityispiirteet huomioivaa politiikkaa. Ruotsin sosiaalisen ilmaston mallissa liikenneköyhyttä lievitetään kohdentamalla tukea erityisesti maaseudun kotitalouksille, joilla liikkumiskustannukset ovat korkeat ja vaihtoehdot vähäiset.

Em. viitaten **Suomen Kylät esittää, että toimenpiteisiin tehdään seuraava lisäys:**

- Täsmennetään suosituksen kohtaa "Maaseutualueiden erityispiirteisiin ja -tarpeisiin voidaan vastata huomioimalla sosiaalisen ilmaston käytössä koskevassa suunnitelmassa erityisesti maaseutua koskevaa liikenneköyhyden ilmiötä ja sen ratkaisumahdollisuuksia" hakemalla konkreettisia toimenpiteitä Ruotsin mallista ja kohdentamalla rahaston varoja maaseutualueille.

5.2 Tavoite: Vahvistetaan talouden uudistamista tukevia rakenteita

Suositus 5: Uudistetaan maaseudun talouden rakenteita

JA

5.3 Tavoite: Voimistetaan toimintaedellytyksiä, hyvinvointia, luottamusta ja tulevaisuususkoa

Suositus 13: Turvataan kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan toimintaedellytyksiä huomioiden niiden kriittinen merkitys maaseuduilla

- Suomen Kylät korostaa, että Leader-rahoituksen tulee säilyä kattavana kaikilla maaseutualueilla myös vuoden 2028 jälkeen osana kansallista kumppanuussuunnitelmaa. Leader-toiminta on keskeinen väline paikallislähtöisen kehittämisen, yritystoiminnan ja yhteisöjen uudistumisen tukemisessa sekä merkittävä rahoituskanava kestävän kehityksen, ympäristönsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen.

Em. viitaten **SUOMEN KYLÄT ESITTÄÄ** että toimenpiteisiin tehdään seuraavat lisäykset:

- turvataan paikallinen päätösvalta ja alhaalta ylöspäin -kehittäminen osana EU- ja kansallista aluepolitiikkaa maaseutujen kestävän ja kokonaisvaltaisen potentiaalin hyödyntämiseksi
- maaseudun kehittämis- ja Leader-rahoitus turvataan laaja-alaisena kaikilla maaseutualueilla tulevalla EU-rahoituskaudella 2028+

5.3 Tavoite: Voimistetaan toimintaedellytyksiä, hyvinvointia, luottamusta ja tulevaisuususkoa

Suositus 14: Varmistetaan yleishyödyllisten välttämättömyyspalveluiden (SGEI) saatavuus ja saavutettavuus

Suomen Kylät tukee suositusta kokonaisuudessaan.

Kyläkaupat ovat palvelujen, huoltovarmuuden ja yhteisöllisyyden keskuksia. Suomen Kylät esittää vakavan huolen siitä, että EU:n F-kaasuasetuksen 1.1.2030 voimaan tulevat velvoitteet edellyttävät merkittäviä kylmälaiteinvestointeja, joihin pienillä kaupoilla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia ilman tukea. Ilmastotavoitteet ovat välttämättömiä, mutta siirtymän on oltava oikeudenmukainen. Ilman kyläkauppoja huoltovarmuuden näkökulmasta keskeinen maaseudun päivittäistavarakauppojen ja polttoainejakelun verkosto uhkaa romuttua.

Em. viitaten **Suomen Kylät esittää, että toimenpiteisiin tehdään seuraava lisäys:**

- luodaan erillinen investointituki pienten päivittäistavarakauppojen kylmälaiteinvestointeihin

Maaseutuasumisen kehittäminen

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi Suomen Kylät nostaa esiin tarpeen lisätä kehittämissuosituksiin kohdan **maaseutuasumisen kehittäminen**

Kansalaisten asumispreferensseissä korostuvat yhä enemmän tila, luonnonläheisyys ja joustavat elämäntavat. Maaseudun väestökehitystä ei tule nähdä väistämättömänä, vaan siihen voidaan vaikuttaa määrätietoisella politiikalla ja tarkoituksenmukaisilla investoinneilla.

- Maaseudun asuntotarjonta ei kaikilta osin vastaa muuttuvia elämäntilanteita; tarvitaan **monipuolisempia asumisratkaisuja**.
- **Tyhjät kiinteistöt, heikot vakuusarvot ja rahoituksen saatavuus ovat keskeisiä maallemuuton esteitä**
- Tarvitaan kokonaisvaltainen **maaseudun asuntopoliittinen ohjelma**, joka huomioi rahoituksen, olemassa olevan asunto- ja kiinteistökannan ja monipaikkaisuuden
- **Kyläkaavoitus** mahdollistaa joustavan rakentamisen ja tukee hallittua kehittämistä. Samalla tulee säilyttää mahdollisuus rakentamiseen myös kaava-alueiden ulkopuolella tapauskohtaisella harkinnalla.

Maaseutuasumisen kehittäminen

Em. viitaten Suomen Kylät esittää, että toimenpiteisiin tehdään seuraavat lisäykset:

- **Laaditaan valtakunnallinen maaseudun asuntopoliittinen ohjelma**, jossa huomioidaan harvaan asuttujen alueiden erityispiirteet ja joka monipuolistaa maaseudun asumisen tarjontaa huomioimaan erilaiset elämäntilanteet, edistää kohtuuhintaisten ja ajanmukaisten vuokra-asuntojen saatavuutta sekä tukee monipuolisten asumisratkaisujen kehittämistä maaseutualueille.
- **Vahvistetaan maaseudun asuntopoliittikan rahoitus- ja ohjauskeinoja** sisällyttämällä valtion budjettiin kohdennettu investointituki maaseutuasumisen kehittämiseen. Tämä voi sisältää esimerkiksi tyhjiä tai vähällä käytöllä olevien kiinteistöjen korjausavustuksia, remonttilainojen valtioneuvoston takauksia sekä muita erityisrahoitusinstrumentteja maaseutualueille.
- **Luodaan ja vahvistetaan kansallisen tason poliittisia ohjauskeinoja**, joilla turvataan maaseudun asuntolainoituksen ja yritysrahoituksen saatavuus, mukaan lukien valtioneuvoston takaukset ja muut erityisrahoitusratkaisut, jotka vastaavat maaseutualueiden erityispiirteisiin.
- **Edistetään tyhjillään olevien kiinteistöjen markkinoille saamista** osana maaseudun asuntopoliittikkaa ja elinvoimatyötä, mukaan lukien ohjauskeinot, jotka kannustavat kiinteistöjen myyntiin, vuokraukseen tai uusiokäyttöön asumista ja yritystoimintaa varten.
- **Kehitetään perintökaarilainsäädäntöä** siten, että se mahdollistaa perintönä siirtyvien kiinteistöjen hallinnan ja luovutuksen sujuvasti ilman, että yksittäinen perillinen voi estää kiinteistön käytön tai myynnin. Selvitetään myös mahdollisuus määräaikaan, jonka puitteissa perintönä saatu kiinteistö on pidettävä kunnossa ja aktiivisessa käytössä tai asetettava myyntiin tai vuokralle.
- **Edistetään kyläkaavoitusta maaseutualueilla** ja varmistetaan samalla mahdollisuus joustavaan rakentamiseen myös kaava-alueiden ulkopuolella suunnittelutarveratkaisujen ja poikkeamispäätösten kautta.

